

[Jens Peter Jensen.]

skyde andenbehandlingen og få en samtale i udvalget. Så er det muligt, at ændringsforslagene vil være anderledes end dem, der foreligger nu. Det er det, det drejer sig om, hr. formand. Derfor vil jeg indtrængende henstille, at man udskyder andenbehandlingen og sætter sagen på dagsordenen i morgen eller i overmorgen, hvor man så får lejlighed til at fortsætte andenbehandlingen med det, som vi ikke har haft mulighed for at få et møde om i udvalget.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg forstår nu, at der er fremsat forslag om, at andenbehandlingen af den foreliggende sag stilles i bero, og at lovforslaget henvises til fornyet prøvelse i udvalget.

Hvis ingen udtaler sig mod dette forslag, vil jeg betragte det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om overførelse af de af Samfundet og Hjemmet for Vanføre drevne ortopædiske hospitaler og afdelinger til amtskommunerne m. fl.

(Lovforslag nr. L 92. Fremsat 17/3 77. Første behandling 27/4 77. Betænkning 12/5 77).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Alice Hedegaard (DR):

Når retsforbundet anbefaler lovforslaget til forkastelse, er begrundelsen ikke den merudgift, det vil blive for staten. For os er det et menneskeligt aspekt, der har betydning i denne sag. Det gælder de patienter, der har fået og stadig får en enestående behandling på de ortopædiske hospitaler og afdelinger, og det gælder det uegennyttige arbejde, Samfundet og Hjemmet for Vanføre har udført gennem årene. Arbejdet vil aldrig kunne blive så helhjer-

tet og idealistisk, når denne institution kvæles. Det er helt formålsløst at ødelægge et sådant initiativ. Den eneste forklaring, jeg kan finde, er den sædvanlige iver efter at få fyldt alle de store hospitaler op uden skelen til, hvad patienterne er bedst tjent med, og jeg frygter, at de handicappede og andre med behov for ortopædisk hjælp nu skal få en ringere behandling.

Endvidere finder jeg den behandling, man har givet Samfundet og Hjemmet for Vanføre, helt uacceptabel. Jeg er sikker på, at alle rettænkende vil fordømme den fremgangsmåde, der er benyttet. Alle de patienter, der i taknemlighed over de ortopædiske hospitalers hjælp på grund af deres store viden og kunnen har testamenteret penge til institutionen for at styrke dens fortsættelse økonomisk, er dette lovforslag også en hån imod.

Lige så meget som disse patienter har forstået at værdsætte Samfundet og Hjemmet for Vanføre, burde regering og folketing respektere og værdsætte dette arbejde i stedet for at behandle det, som tilfældet er.

Det er for mig helt uforståeligt, at de borgerlige partier, der normalt lovpriser den private ejendomsret, kan gå ind for, at staten for en symbolsk pris tilegner sig, hvad andre har været år om at opbygge ved eget initiativ.

Jeg skal tillade mig at citere fra Vanførebbladet, hvad landsformanden Erik Knudsen skriver:

»Så let kan det gøres!

I min nytårshilsen til foreningens mange venner sluttede jeg i forbindelse med min omtale af forhandlingerne med Eva Gredal om de ortopædiske hospitalers tilhørsforhold med ordene:

»Såfremt det er socialministerens hensigt at tappe institutionen for dens økonomiske ressourcer, vil institutionen afgjort gå vanskelige tider i møde«.

Jeg var vel optimist – troede i hvert fald på muligheden for en positiv forhandling, ikke mindst ud fra vedtægterne for Samfundet og Hjemmet for Vanføre, hvor der i § 7 står:

Ved forvaltningen af særforsorgsopgaver er institutionen undergivet socialministeriets tilsyn og kontrol.

For så vidt angår forvaltningen af institutionens øvrige virksomhed har staten ingen rettigheder, bortset fra hvad der måtte følge af funktionsmæssige, lovgivningsmæssige eller andre tilsvarende bestemmelser. men den fulde dispo-

[Alice Hedegaard.]

sitionsret over og ansvar for institutionens formue og indtægterne heraf samt forvaltningen af dette område tilkommer alene bestyrelsen.

Bestyrelsen kan aftale med socialministeriet at stille en del af institutionens formue til rådighed for særforborgsformål eller at anvende en del af sin kapital eller sine erhvervsindtægter til investering i særforborgsformål. Der skal i så fald træffes aftale om de betingelser, på hvilke dette skal ske. Heri må hverken direkte eller indirekte indeholdes en overdragelse af institutionens værdier til staten.

Ja, sådan stod der i Samfundet og Hjemmet for Vanføres vedtægter, endog underskrevet af socialminister Kaj Bundvad. Hidtil har jeg haft stor tro på demokratiet – haft tiltro til rigets grundlov, men den kan måske også bare slettes med et pennestrøg. Sådan skete det for S. H. f. V.s bestyrelse. På mindre end et par minutter slettede man simpelt hen den sidste meget vigtige sætning i § 7.

Man spørger måske, hvordan noget sådant kan ske. Vi er alle mennesker, og jeg skal ikke bebrejde én eneste, når man som i dette tilfælde stilles over for et ultimatum som det, socialministeren mindre end 24 timer før dette bestyrelsesmøde fremsatte over for personalets repræsentanter: at såfremt bestyrelsen ikke kunne acceptere ministerens tilbud, ville hun gøre personalet opmærksom på, at det tilsagn, hun havde givet dem om fortsat beskæftigelse, måtte hun trække tilbage.

I demokratiets navn – moderne forhandlingsform!

Erik Knudsen, landsformand.«

Med dette vil jeg overlade til tingets medlemmer at skønne om dette er demokrati og i øvrigt anbefale, at man stemmer imod lovforslaget.

Aksel Pedersen (V):

Venstres medlemmer af udvalget har en mindretalsudtalelse, og den vil jeg gerne have ministeren til at bekræfte. Det er med hensyn til de af forslaget omfattede ortopædiske hospitaler og afdelinger, der skal overgå til amtskommunerne, dér må der ikke gerne ske en spredning af den ortopædiske ekspertise, vi har her i landet, for vi ved jo godt, at det i enkelte tilfælde kan være ganske få patienter, man har om året af en bestemt art, og der kræves altså en meget stor viden for at kunne klare de brud, og hvad der ellers kan være.

Så har vi også ønsket at få ministeren til at bekræfte, at man vil sørge for, at der bliver rimelige vilkår med hensyn til den ekspertise, der findes, at de ansættelsesforhold, personalet får, betyder, at de kan komme til at udnytte de evner, de har.

I øvrigt vil jeg sige med hensyn til fru Alice Hedegaards udtalelser om Samfundet og Hjemmet for Vanføre, at jeg har megen sympati for en del af det, der blev sagt; jeg tror, ministeren skal lægge sig på sinde, at der er noget, vi også fra venstre ønsker opfyldt.

Pilgaard Andersen (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke stemme for lovforslaget ved tredje behandling, men derimod kan vi stemme for hr. Kaj Hansens ændringsforslag ud fra den betragtning, at vi også gerne vil være med til at sikre de handicappede, at de kan få en beskæftigelsesmulighed inden for området.

Når fremskridtspartiet ikke kan stemme for selve lovforslaget, er det ud fra den betragtning, at vi ønsker hele hospitalssektoren over til staten; dermed vil vi nemlig få en bedre styring af hele området, og det vil igen betyde, at vi undgår det ressourcespild, der kan ske inden for hele hospitalssektoren. Det er meget, meget væsentligt, for vi ved jo alle sammen, hvor dyrt det er at køre det område, og ud fra den betragtning er det meget vigtigt, at vi får en samling på hele hospitalsområdet.

Ud fra dette mener fremskridtspartiet ikke at kunne stemme for lovforslaget i dets helhed, men vi kan stemme for de to ændringsforslag, som er stillet af hr. Kaj Hansen.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg skal nøjes med at anbefale de to ændringsforslag, der er stillet af Danmarks kommunistiske parti.

Ændringsforslag nr. 1 tager sigte på at sikre, at der ikke fremover bliver en lavere prioritering af den klassiske ortopædi, idet der kan være risiko for, at netop den mere akutte ortopædi i visse tilfælde kan komme til at beslaglægge så mange sengepladser, at det vil gå ud over den klassiske ortopædi.

Det andet ændringsforslag er i og for sig en følge af den praksis, der tidligere har været. Vi vil gerne have fastslået, at man ved fremtidige ansættelser inden for de omhandlede hospitaler fortrinsvis skal tage vanføre og handicappede i betragtning, det gælder ikke mindst unge

[Kaj Hansen.]

handicappede, der netop inden for disse områder har fået lærepraksis og elevpladser. Vi mener, at denne praksis må fortsætte, og det understreges i det ændringsforslag, vi har stillet.

Jeg vil gerne sige, at selv om man i øvrigt ikke i betænkningen har givet udtryk for, hvordan man vil stille sig til de kommunistiske ændringsforslag, så er der jo ikke nogen, der er forhindrer en i at stemme for ændringsforslagene og alligevel på et senere tidspunkt at stemme for lovforslaget, hvad kommunisterne også vil gøre.

Marinus Sørensen (S):

Vi må ud fra én bestemt betragtning afvise DKPs ændringsforslag. Vedtog man tilføjesen til § 5, gjorde vi os til herre over den klare lægelige ekspertise, ligesom vi i øvrigt bandt amterne urimeligt i deres sygehusplanlægning. Jeg skal derfor anbefale at stemme for lovforslaget uden ændringer.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Må jeg sige til fru Alice Hedegaard, at det er en fuldstændig misforståelse, hvis man har den opfattelse, at vi med dette forslag lægger op til, at de ortopædiske patienter får en dårligere behandling. Det, det drejer sig om, er, at vi skal sikre disse patienter den bedst mulige behandling og de bedst mulige faciliteter, når det drejer sig om hospitalsindlæggelse.

Må jeg endvidere sige til fru Alice Hedegaard, at jeg deltog selv i den forhandling med Samfundet og Hjemmet for Vanføre, og socialministeren har ikke truet nogen med deres ansættelse, men har sagt, at hvis ikke man kan gå ind for det forslag, vi kommer med, har vi ikke mulighed for over for folketinget at fremsætte lovforslag om, at ortopædiske hospitaler overgår til amtskommunerne. Det er det, der er sagt. Der er ikke truet med noget som helst, men bare sagt, at vi ikke har mulighed for større erstatning. Denne erstatning udgør 3 mill. kr., og derudover har staten overtaget 7 mill. kr. i gæld.

Fru Alice Hedegaard skal samtidig vide, at det, som staten overtager, er det, der giver underskud. Det, som Samfundet og Hjemmet for Vanføre har beholdt, er det, der giver overskud, og det er i og for sig set fra Samfundet og Hjemmet for Vanføres side en rimelig betragtning.

Jeg er helt enig med hr. Aksel Pedersen i bemærkningerne fra venstre i betænkningen om, at der ikke skal ske en spredning af ekspertisen. Hertil medvirker bl. a., at ortopædisk hospital i København tilknyttes rigshospitalet, og at ortopædisk hospital i Århus foreløbig fortsætter som selvstændigt. Det er klart, at med de forholdsvis få tilfælde, der er, skal man ikke og kan man ikke sprede det ud til samtlige amtssygehuse, for så ville man ikke få en forsvarlig behandling. Jeg kan også bekræfte, at det er klart, at de, der er ansat, enten det er centralt eller ude omkring, skal have de bedst mulige vilkår.

Så vil jeg sige til hr. Kaj Hansen, at når det drejer sig om værkstederne, så er det en aftale, at disse forbliver i Samfundet og Hjemmet for Vanføre. Man kan ikke uden videre bare pålægge amtskommunerne at sige, at de skal købe dér, men jeg går ud fra som en naturlig ting, at de selvfølgelig henter deres varer dér, hvor man har den størst mulige ekspertise, så man dermed skaber arbejde for de handicappede i almindelighed.

Må jeg endelig sige med hensyn til sengeantallet, at det er amtskommunerne, der har ansvaret for sengeantallet og for en forsvarlig behandling af patienterne, og jeg er helt rolig, også når det drejer sig om dette område.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det var bare en bemærkning fra ministeren, som jeg gerne ville have uddybet en lille smule. Ministeren sagde, at man bl. a. sikrede ekspertisen ved den ordning, man har fundet frem til i København med hensyn til ortopædisk hospital. Jeg mener, det er lidt urimeligt, at man ikke ved forhandling med de kommunale myndigheder i København har kunnet nå til samme ordning som ude i landet. Det er jo en ting, jeg har sagt i betænkningen.

Jeg håber da også, at ministerens ord skal forstås således, at man også ved aftalerne mellem de ortopædiske hospitaler i provinsen og de ortopædiske afdelinger har sikret sig, at ekspertisen forbliver samlet. Det gælder ikke mindst et stort hospital som det i Århus. Er det ikke korrekt? Jeg vil gerne have en bekræftelse, hvis det er sådan.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg tror, hr. Bernhard Baunsgaard ved, at vi har ført forhandlinger med Københavns kommune og Københavns amtskommune om over-

[Indenrigsministeren.]

tagelse. Jeg tror til syvende og sidst, at det er den rigtige placering, vi har fået, netop med hensyn til specialerne.

Når det drejer sig om Århus ortopædiske hospital, er der ingen planer om, at det skal splittes op. Jeg håber, at det forbliver samlet i lang tid fremover.

(Kort bemærkning).

Karlskov Jensen (V):

Indenrigsministeren svarede før, at man vil sikre de ansatte de bedst mulige vilkår i forbindelse med ordningen. Jeg gør ud fra, at ministerens udtalelse skal forstås på den måde, at de ansattes forhold ikke forringes ved den overføring, der finder sted her, og vil gerne have ministerens bekræftelse på det.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Når ministeren siger, at der ikke er fremført trusler imod Samfundet og Hjemmet for Vanføre, er det korrekt. Der står i et bilag, vi har fået fra indenrigsministeren, nemlig bilag nr. 6, at hverken indenrigsministeriet eller socialministeriet har udarbejdet referat af det nævnte møde. Men af bilaget fremgår det også, at Amtsrådsforeningens formand, amtsborgmester Erling Tiedemann, understreger, at amtskommunernes tilsagn om overtagelse af de ortopædiske hospitaler og afdelinger og disses personale var givet under forudsætning af, at en sådan overførelse kunne ske uden forsinkelse pr. 1. januar 1978. Altså er der her en klar dokumentation for, at der er lagt pres på Samfundet og Hjemmet for Vanføre.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil bare være ganske sikker på, at jeg har forstået ministeren. Såfremt jeg udlægger ministeren rigtigt, er der ingen grund til at forlænge debatten. Man har altså andre steder i landet kunnet sikre afdelingerne og hospitalerne med ortopædiske specialer, så det ikke går ud over ekspertisen ved forhandlinger med kommunerne. Hvis det er rigtigt opfattet, behøver ministeren ikke at tage ordet igen. Det eneste sted, det ikke lykkedes, var altså i København, og det var bare det, jeg beklagede. Det er da vigtigt, at vi sikrer ekspertisen de andre steder og har altså gjort det ved aftaler med kommunerne.

Aksel Pedersen (V):

Den sidste del af mit spørgsmål til ministeren blev knap nok besvaret, idet ministeren sagde, at det skulle være de bedst mulige ansættelsesvilkår. Mit spørgsmål gik ud på, om ministeren ville sørge for at give sådanne ansættelsesforhold eller forhandle sig frem til, at ekspertisen hos dem, der nu er ansat, bliver brugt i den kommende ordning på en god måde.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Selvfølgelig skal man bruge den ekspertise, man har. Når jeg sagde bedst mulige, så vil jeg gerne både til hr. Karlskov Jensen og til hr. Aksel Pedersen sige, at forslaget går ud på, og det står jo på tryk, at personalet får de samme vilkår fremover, som de har i dag. De placeres bare i anden regie. Det er klart, at den ekspertise, der er, skal anvendes bedst muligt. Der kan jo komme problemer, hvor man må ansætte en på et lidt andet felt, men det betyder ikke, at vedkommendes personlige stilling forringes. Man kan jo ikke give garanti for tid og evighed, heller ikke på dette område.

Må jeg sige til hr. Maisted, at jeg fandt ingen som helst dokumentation i det, han sagde. Det kan hr. Maisted så more sig over. Der er ingen pression. Det er sagt, som jeg sagde det her fra talerstolen, at hvis ikke man havde mulighed for at godkende et sådant oplæg, så havde vi ikke mulighed for at forelægge det for folketetinget, for vi ville ikke få større bevillinger.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1-4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 121 stemmer mod 36; 4 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 5

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes med 122 stemmer mod 37; 5 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 6-8

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om Den grafiske Højskole.

(Lovforslag nr. L 75. Fremsat 11/3 76. Første behandling 23/3 77. Betænkning 11/5 77).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Freddy Madsen (DKP):

Det drejer sig om det ændringsforslag, der er stillet af bl. a. venstre og SF, og som vedrører styrelsen af Den grafiske Højskole.

Vi er tilhængere af, at højskolen skal overgå til undervisningsministeriet, og vi er også interesseret i at få en styrelse, der er så god som muligt. Det mener vi ikke, at det ændringsforslag, som her er stillet, tilgodeser. Det drejer sig, som det fremgår af bemærkningerne, først og fremmest om arbejdsgivernes repræsentation. Efter det stillede ændringsforslag bliver det således, at der skal være paritet mellem på den ene side arbejdsgiverne og på den anden side arbejdstagerne, det vil altså sige de grafiske fagforeninger, men således, at heri indgår personale og studerende og lærerne på skolen. Således som man må læse dette ændringsforslag, vil det betyde, at arbejdsgiverne bliver langt overrepræsenteret i styrelsen.

Vi så gerne, at man fik en styrelse som på andre undervisningsinstitutioner, hvor det udelukkende var de studerende, personalet, lærerne og rektor, som sad i styrelsen, men vi

kommer vel ikke uden om i dette specielle tilfælde også at skulle have disse repræsentanter fra arbejdsgiverorganisationerne med. Vi mener, at det må være et minimum, at der er paritet imellem arbejdsgiverne og arbejdstagerne, i dette tilfælde altså imellem arbejdsgiverorganisationen og repræsentanterne for fagforeningerne. Vi har forstået af de svar, som ministeren har givet, at det også er hendes intention, og derfor foretrækker vi at overlade det til ministeren.

Vi vil anbefale, at man stemmer imod det af bl. a. SF og venstre stillede ændringsforslag.

Bertel Haarder (V):

Der er ikke tale om at give arbejdsgiverne overvægt, der er tale om at give dem paritet. Det er vigtigt, fordi det bl. a. er arbejdsgiverne, som ved bestillinger, ved kontrakter med Den grafiske Højskole skal finansiere en forhåbentlig stor del af dens aktiviteter. Derfor er det vigtigt, at der er nær kontakt mellem dem, der skal betale, og dem, der fungerer til daglig på skolen. Derfor ønsker vi denne, ikke overvægt, men partiet fastslået ved det ændringsforslag, som er stillet, og det vil jeg opfordre til at man stemmer for.

Mette Groes (S):

Det er fuldkommen rigtigt, hvad hr. Freddy Madsen siger, at der er tale om en overrepræsentation af arbejdsgiverne i det ændringsforslag, som hr. Bertel Haarder er kommet med, hvilket han udmærket er klar over, det har vi flere gange diskuteret i udvalget. Socialdemokratiet må derfor stadig væk afvise ændringsforslaget.

Der er ikke tale om, at lovforslaget på nogen måde vil være til hinder for det, som socialdemokratiet foreslår, nemlig at den kontraktforskning, som Den grafiske Højskole ønsker at foretage, vil kunne foretages. Det ved hr. Bertel Haarder udmærket godt, idet ministeren i samråd har givet udtryk for, at der vil kunne indgås kontraktforskningsforpligtelser, og at der ikke vil være nogen vanskeligheder i realiteten. Der bliver tale om, at man skal kunne søge en ekstra bevilling, idet der i de allerfleste tilfælde vil være tale om et overskud. Derfor er det kun en tænkt vanskelighed, der er givet udtryk for i de bemærkninger, der er kommet frem fra venstres side i betænkningen.